

# NEPOTŘEBUJI NIC UMĚT, vše si najdu na internetu nebo v aplikaci

V posledních letech jsme svědky opakujících se diskuzí nad tím, zda školy žáky připravují na život tak, jak by měly. Pravdou je, že pomocí internetu, aplikací v chytrém telefonu nebo digitálních přístrojů lze docílit mnohého. Opravdu ale v budoucnu nebude nikdo chodit do školy,

na semináře a kurzy? Opravdu si vystačíme s tím, co na nás vykoukne po zadání hledaného hesla do internetového vyhledávače? Co si myslíte o tvrzení: „Nepotřebuji nic umět, vše si najdu na internetu nebo v aplikaci“?

## NA CO JSOU DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE KRÁTKÉ?

**Nenaučí nás číst a psát.** Digitální technologie vyžadují alespoň základní vědomostní vybavení svých uživatelů. Malé děti dokáží okoukat, co mají na chytrém telefonu mačkat, pokud by jim to ale nikdo reálně neukázal, nezvládnou by to.

**Hledání opravdových přátel.** Kontakty nalezené pomocí digitálních sítí je potřeba prověřit v reálném světě. Jedině tak zjistíme, kdo je náš skutečný přítel. Pokud mi 255 lidí na sociální síti lajkne akci stěhování a 5 lidí mi přijde pomoci vynést klavír do pátého patra, pak mám rázem jasno v tom, kdo je mým skutečným přítelem. Společné zážitky lidi spojují.

**Kritické myšlení.** Problém představuje to, že v digitálním světě může každý jednoduše vytvářet, editovat a sdílet informace. Pokud při vyhledávání na internetu vycházíme pouze z toho, co se nám po zadání do vyhledávače objeví na prvních místech, většinou se nedobereme zdárného výsledku. K základům kritického myšlení patří to, že si ověřujeme data a informace pomocí různých zdrojů a přemýšlíme nad nimi. Právě tyto postupy se v mládí učíme od druhých lidí, kteří nám ukáží, že ne všemu se dá věřit.

**Fyzická zdatnost.** Digitální technologie nás dokáží motivovat k fyzické aktivitě, změřit náš výkon a sehnat nám parťáky, neumí ale reálně posílit naše svaly. Vždy se budeme muset zvednout ze židle a začít se hýbat.

**Emoční a sociální dovednosti.** Pomocí digitálních technologií můžeme kreativně vyjádřit veškeré možné emoce. Naučit se je prožít a pracovat s nimi ovšem pomocí těchto technologií lze jen velmi těžko.

**Nuda.** Možná vás překvapí, že nuda může být v leccem užitečná. Díky ní máme čas přemýšlet a strávit ničím nerušený čas sami se sebou, s vlastním já. Bohužel digitální svět nudu zabíjí. Je totiž plný informací, které si nutně potřebujeme přečíst, a fotografií, videí či příspěvků, které chceme shlédnout. A aby toho nebylo málo, čeká na nás ještě spousta písni a podcastů, které si prostě musíme poslechnout...

## PÁR TIPŮ, JAK PRODLOUŽIT ŽIVOTNOST VAŠEHO ZAŘÍZENÍ

- **Není vhodné počítačové komponenty zbytečně vystavovat nižším teplotám, než je běžná pokojová teplota.**
- **Počítač připojte k rozvodné síti raději přes přepěťovou ochranu.**
- **Se zapnutým počítačem nijak nemanipulujte a nepřenášejte ho. Klasickým pevným diskům v chodu vadí otřesy.**
- **Pevný disk může selhat i kdykoli jindy, proto, jak jsme již zmínili, si svá data raději zálohujte.**
- **Mezi vypnutím a opětovným zapnutím počítače vyčkejte alespoň 30 vteřin. Tento interval je nutný k dostatečnému vychladnutí polovodičových součástek.**
- **Pravidelně svá PC čistěte a kontrolujte funkčnost ventilátorů nebo si nechte PC vyčistit a zkontrolovat u odborníka.**
- **Při odpojování flash paměti nebo externích disků doporučujeme použít volbu „Bezpečně odebrat hardware“. Jestliže odpojíte zařízení v chodu, může dojít k poškození uložených dat či zařízení.**
- **Pokud používáte notebook dlouhodobě na jednom místě, není vhodné nechávat stále připojený napájecí adaptér. Kapacita baterie se postupně snižuje s počtem nabíjecích cyklů.**
- **Na stůl, kde je položený notebook, nepokládejte žádné nápoje. Notebooky nejsou konstruovány jako vodotěsné a tekutina by je mohla poškodit.**

## 5 ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

### Řešení technických problémů

V roli uživatelů digitálních technologií bychom měli umět zvládnout základní ovládání našeho zařízení. To znamená, že umíme připojit jednoduché periferie (myš, klávesnice, reproduktory, přenosný disk), zapnout a vypnout zařízení, spouštět, nainstalovat nebo odinstalovat aplikaci či provést běžný servis hardwaru (výměna vadného kabelu, toneru v tiskárně či externího zdroje). Dále sem patří to, že zvládneme provést základní údržbu zařízení, jako je automatická aktualizace operačního systému či aplikací nebo antivirová kontrola.

K základním dovednostem také patří to, že umíme zavést základní preventivní opatření proti technickým problémům. V on-line zdrojích o nich dokážeme najít informace a na základě svých dovedností je zvládneme následně odstranit. V závislosti na míře schopností navrhujeme a aplikujeme pokročilá preventivní opatření proti technickým potížím.

### Identifikace potřeb a výběr vhodných technologií

Pro jednoduché situace, jako je práce s kalendářem nebo poznámkami, umíme využít adekvátní nástroje. Dokážeme najít aplikace, které jsou vhodné pro naše konkrétní potřeby a adekvátně je využíváme. Známe nástroje, které nám umožní efektivně zvládat rutinní situace. Jsme schopni vhodně volit mezi jednotlivými nástroji s ohledem na potřeby sebe i ostatních.

### Kreativní využívání digitálních technologií

Běžně bychom měli umět používat zařízení a aplikace k účelům, k nimž byly zamýšleny, přičemž ke stejným výsledkům se samozřejmě můžeme dobat více způsoby (propojení různých aplikací, používání rozličných postupů uvnitř aplikace).

Podle svých dovedností dokážeme využít běžné aplikace netradičním způsobem (např. PowerPoint pro rychlou výrobu letáčku), přičemž zkušenější uživatelé vhodně využívají i méně obvyklé funkce (např. hypertextové odkazy, tlačítka a multimediální prvky). Umíme propojovat různé mediální formy (např. text + video + animace) a dokážeme vyhledat alternativní nástroje ke stávajícím tak, aby lépe naplnily naši potřebu.

### Identifikace nedostatků v digitálních kompetencích

Víme, že digitální kompetence potřebujeme v různých oblastech svého života a že jejich absence je pro nás hendikepem. Měli bychom být schopni zjistit, které digitální kompetence potřebujeme rozvíjet. V případě potřeby bychom měli zvládnout vyhledat nápovědu (on-line diskusní fórum, kurz, tutoriál), která nám s touto činností pomůže. V pokročilejší fázi sebevzdělávání jsme schopni sestavit plán vzdělávání v oblasti digitálních kompetencí a způsob evaluace jeho plnění.

# Rozšiřte si „obzor“

# druhým monitorem

Dva monitory většinou využívají lidé, kteří pracují s vizuálním či jiným náročnějším digitálním obsahem. Obohacení pracovního prostředí o další monitor přijde vhod při činnostech, jako je například testování počítačových her a softwarů či práce s audiovizuálními efekty a grafikou. Samozřejmě se uplatní i v dalších uměleckých odvětvích, ať již v designu, kresbě či videoartu.

Používání dvou monitorů umožňuje přehlednější rozvržení pracovní plochy. Na jednom monitoru může mít uživatel zobrazeno například zadání práce a na druhém práci samotnou anebo na jednom nahlíží do administrativních podkladů a na druhém má otevřeny programy, s nimiž pracuje. Dva monitory se také dají skvěle využít k porovnání dat při práci s tabulkami, kódováním či vizuálním obsahem.

Další výhodou je to, že můžeme pracovat s více typy monitorů s různým rozlišením a kalibrací, které poskytují odlišné zobrazení barev či rozdílnou škálu jemnosti a detailu. Tento způsob práce se skvěle osvědčil například v oblasti webdesignu nebo vývoji digitálních platforem.



# KREATIVITA

**Být kreativním je velmi častý požadavek jak v osobním, tak i v profesním životě. Zaměstnavatelé hledají do firem nové kreativní pracovníky, ženy a muže, kteří budou ve společných problémových situacích tvůrčí a vždy vymyslí náhradní řešení.**

Nejspíš právě proto je kreativita uvedena jako třetí nejdůležitější kompetence úspěšných lidí (Světové ekonomické fórum Future of Jobs předpovědělo deset nejdůležitějších dovedností do roku 2020).

Kreativita neboli tvořivost je schopnost hledat nové nápady, řešit problémy novým, neotřelým způsobem, hledat zajímavé myšlenky. Přestože schopnost kreativního myšlení je z větší části vrozená, existují zcela konkrétní techniky, jak tvůrčí myšlení podpořit. Podle amerického psychologa Roberta Sternberga, který ji dlouho studoval, je kreativita lidem většinou dána tehdy, pokud sami chtějí.

## CO MŮŽETE UDĚLAT PRO TO, ABYSTE V SOBĚ NAŠLI KREATIVNÍHO DUCHA?

- **Podívejte se na problém z různých úhlů pohledu.**
- **Měňte mozkovou činnost. Je dobré zapojovat obě dvě hemisféry mozku.**
- **Otevřete svou mysl a prezentujte své myšlenky. Nebojte se jít s kůží na trh.**
- **Riskujte a nebojte se přijímat možná rizika.**
- **Inspirujte se u dětí. Právě naši nejmladší ovládají kreativitu na výbornou.**

## VYZKOUŠEJTE!

### Metoda náhodného slova

Tvůrcem této metody je psycholog a kognitivní vědec Edward de Bono, který zastával názor, že kreativitu se může každý z nás naučit. Metoda náhodného slova (v originále Random Input) nám umožní vystoupit ze zaběhnutých způsobů, kterými běžně řešíme situace. Jedná se o velmi jednoduchou metodu, a proto ji můžete hned vyzkoušet. Nejdříve si vyberte problém, který chcete řešit. (Například chcete vymyslet vskutku originální dárek.) V další fázi náhodně vyberte nějaké slovo třeba tak, že naslepo otevřete slovník

a zapíchnete prst do určitého místa na stránce. Slovo si přečtete a popřemýšlejte, jak by vás mohlo inspirovat při řešení problému. Předpokládá se, že slovo spustí nové asociace, které mohou vést k novému a originálnímu řešení. Kromě slov můžete použít i náhodné obrazy, předměty či zvuky.

Při generování můžete využít digitální technologie. Existují např. různé generátory náhodných slov či obrázků:

[www.randomwordgenerator.com](http://www.randomwordgenerator.com)

## DANIEL

**Daniel pracuje jako IT pracovník v malé továrně, která se nachází v jednom okresním městě. Celé dny řeší problémy kolegů s jejich počítači. Připojuje tiskárny, spravuje síť nebo vysvětluje, jak se připojit k internetu či jak funguje optická myš. Ve volném čase rád zajde s přáteli na šipky nebo na kolo.**

Před několika lety ho opakující se dotazy kolegů začaly dohánět k šílenství. Daniela nenapadlo nic lepšího než si vybrat frustraci trollingem. Tu napsal vulgární anekdotu na křesťanské fórum, jindy sdílel na kutilském webu nesmyslné video, například jak lze na kapotě usmažit vajíčko. Nejčastěji navštěvoval fórum IT-help.cz. Uživatelé tam totiž psali tytéž dotazy, se kterými pomáhal kolegům v práci. Na rozdíl od práce ale na fóru mohl Daniel říct, co si o problému skutečně myslí. Někdy se uživatelům vysmíval nebo místo odpovědi zkopíroval kuchařský recept. Nikdy si nepřipustil, že by to, co dělá, mohlo být špatné a že ne všichni uživatelé jsou takoví odborníci, jako je on.

Jednou šel Daniel hrát šipky se svým kamarádem Františkem. Ten, ač má už hodně přes 70 let, Daniela v šipkách pravidelně porážel. Toho večera ale nebyl František ve své kůži. Po chvíli naléhání se svěřil, že má trable v digitálním světě. Je už starší a neovládá moc počítač. Nechtěl se obracet na nikoho ze svého okolí, protože se styděl. Začal proto své problémy řešit sám s pomocí fóra IT-help.cz. Bohužel tu často narážel na posmívání nebo na nesmyslná řešení. Nechápal, proč někteří na dotazy reagují takto. Obzvláště posměšky od některých uživatelů ho bolely. František proto začal uvažovat nad tím, že prodá svůj notebook, který dostal od dětí jako dárek.

Daniel se zastyděl. Teprve teď si uvědomil, kdo také může sedět na druhé straně obrazovky. Nabídnul Františkovi, že k němu domů ještě tento týden zajde a základy práce s počítačem mu vysvětlí. Vysvětlil mu také, kdo jsou trollové a že nejlépe se před nimi ochrání, když je bude ignorovat. Ve Františkově věku je přece obdivuhodné, že se pouští do neznámých vod digitálního světa. A co Daniel? Ten teď přemýšlí nad tím, jak naloží s volným časem, který tak nesmyslně věnoval trollení...





## JAK TO MÁM JÁ?

Pracuji v oblasti grafiky a designu, tudíž se při práci většinou pohybuji v digitálním prostředí. Ke své tvorbě používám MacBook Pro, dále pracuji s myší a externí klávesnicí. Běžně využívám externí monitor s rozlišením 4K, který mi zajistí dostatek pracovního prostoru. Dále bych se neobešla bez svého grafického tabletu. Pomocí tohoto zařízení mohu kreslit přímo v digitálním prostředí nebo ovládat kurzor bez použití myši. Kromě této základní sestavy vlastním také iMac staršího typu, na němž velmi ráda kreslím anebo sleduji ve volném čase seriály a filmy.

Abych tato rozličná zařízení byla schopna navzájem propojit, pořídila jsem si redukci se sedmi nejběžnějšími typy vstupů. Nová řada MacBook Pro situaci trochu zkomplikovala, protože nabízí pouze USB-C vstup. Musela jsem si proto ještě pořídít jeden propojovací kabel k externímu monitoru.

Jednou za určitou dobu si všechna důležitá data zálohuji na externí disk, čímž se pojistím proti jejich případné ztrátě. Také využívám cloudové úložiště, a to převážně pro přenos dat z jednoho počítače do druhého a pro sdílení osobních a pracovních dokumentů.

Kate

Redakční rada:

Jaroslav Jindra, Jana Kubátová, Petr Klíma, Kateřina Špačková, Pavel Štáfek, Michaela Štáfková

DIGI zpravodaj 05 | Rok vydání: 2020 | [www.portaldigi.cz](http://www.portaldigi.cz)



Evropská unie  
Evropský sociální fond  
Operační program Zaměstnanost



DigiStrategie  
2020 | rozvoj systémové  
podpory digitální  
gramotnosti



## FOTOGRAFOVÁNÍ MOBILEM

**Požírování fotografií pomocí mobilu je fenoménem dneška. Mladí i staří ze všech koutů světa „selfíčkuje“ a neustále fotí snad vše, co je zaujme. Není divu. Fotoaparát v mobilu je vždy po ruce a kvalita fotek je často srovnatelná s běžnými foťáky. Se snímky z mobilů se tak dnes a denně setkáváme na internetu.**

Fotoaparát v mobilu může posloužit také jako nástroj k zachycení poznámek a inspirací, k uchovávání důležitých dokumentů či jako „pamatováček“. Do mobilu tak můžeme například nafotit různé jízdny řády, které potřebujeme, ordinační hodiny svého lékaře nebo otevírací dobu obuvníka, k němuž jsme náhodně dorazili po zavírací době.

Každý z nás má nějakého koníčka nebo něco, čím právě teď žije. Požírování fotografií na mobilu nám může pomoci i v tomto směru. Představte si třeba, že byste chtěli ze zanedbané zahrady udělat poetické místo. Prvním krokem k dosažení tohoto cíle může být to, že si vyfotíte vše, co vás osloví a inspiruje. Posléze fotoaparát využijete i k uchovávání dokumentů. Můžete se například sejít se zahradníkem, který na papír nakreslí různé návrhy. Ty si nakonec vyfotíte, abyste nad nimi mohli v klidu doma popřemýšlet.

Fotoaparát v mobilu také skvěle poslouží při návštěvě vzdělávacího kurzu, při němž lektor píše zajímavé informace k tématu, které přednáší. Abychom si nemuseli vše psát, můžeme si tyto informace jednoduše vyfotit.

V minulosti si naši prarodiče dělávali uzel na kapesníku, aby se ujistili, že na něco nezapomenou. Dnes se sice už klasické kapesníky moc nenosí, nicméně existují jiná, modernější řešení. Místo uzlu si můžete jednoduše nafotit danou poznámku nebo věc do mobilu. Tato vychytávka může pomoci i při nákupu tak, že prodáváči na mobilu ukážeme, co přesně hledáme.

Závěrem je třeba říci, že nafotit něco do mobilu je jedna věc a najít v něm konkrétní fotografii je věc druhá. Abychom se v pořízených fotografiích dobře orientovali, měli bychom si pořídit vhodný program, který nám umožní konkrétní fotografie rychle vyhledat. Takovým programem může být aplikace Fotky Google, v níž se fotky řadí podle času nebo podle témat, která nás zajímají. Díky tomuto řazení se dají v mobilu nebo počítači okamžitě najít.